

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์
วิธีดำเนินการ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการ

1. กลุ่มประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 7 กลุ่ม เลือกโดยใช้เขตพื้นที่การปกครองของอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ที่แบ่งออกเป็น 2 เทศบาล 4 องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหน้าที่เกษตร ตัวแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลแหลมฟ้าผ่า กลุ่มแม่บ้านคลองพระราม กลุ่มแม่บ้านคลองสวน กลุ่มคลองยายหลี่ กลุ่มคู่สร้างคู่สม กลุ่มแม่บ้านคลองสวนพัฒนา กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านนาเกลือหมู่ 2 ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามตัวบ่งชี้ของแนวเศรษฐกิจพอเพียง แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของแนวเศรษฐกิจพอเพียง และ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาของแนวเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ และการประเมินกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามตัวบ่งชี้ของแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยรับผิดชอบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

3.2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวิธีการศึกษา 2 วิธี คือการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

3.3 การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยการศึกษากลุ่มที่มีการดำเนินการประสบความสำเร็จ และพาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปศึกษาดูงานและการอบรมให้ความรู้ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของแนวเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มในการนำแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ การจัดการ ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของกลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์เนื้อหา (Synthesis Analysis) และหาค่าสถิติพื้นฐาน (Mean, Standard Deviation) ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม

สรุปผล

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาของแนวเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

1.1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน โดยมีเหตุผลว่า การนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกระบวนการเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวจะช่วยให้อิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพในทุกด้าน ทั้งการลดต้นทุนการผลิต การประกันความเสี่ยง ตลอดจนได้อรรถประโยชน์เพื่อพัฒนาวิสาหกิจของตนให้เข้มแข็ง และสิ่งที่สำคัญนั้นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนจะส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมที่สำคัญที่เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ให้พึ่งพาตนเองได้

1.2 การคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในที่ใช้ในการคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เข้าร่วมโครงการเนื่องจากรากฐานเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองส่วนใหญ่ไม่ได้จำกัดแต่เพียงการผลิตเพื่อกินเพื่อใช้ในครอบครัวหรือในชุมชนเท่านั้น แต่เป็นการจัดระบบระเบียบการผลิต การบริโภค การลงทุน การดำเนินการใหม่ ดังนั้นการคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงนำประเด็นของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการคัดเลือก เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต่อไป

1.3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องเริ่มดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยเริ่มจากการประกอบอาชีพเพียงเพื่อให้เกิดผลผลิตที่สนองต่อความต้องการพื้นฐานของครอบครัว ลดรายจ่ายในครอบครัวและระดับชุมชน

1.4 ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ประสบผลสำเร็จได้แก่ ความสามัคคีของสมาชิกที่ต้องร่วมมือกัน สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์ในกรณีที่มีการกำหนดราคาสินค้าร่วมกันโดยไม่มีสมาชิกคนใดขายต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นการที่สมาชิกมีการเรียนรู้จากเครือข่ายจะช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดเครือข่ายในการผลิต การจำหน่ายแล้วยังมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีอีกด้วย

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีผลการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ของแนวเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการประเมินตามตัวชี้วัด 6 ด้านรวม 12 รายการประเมิน พบว่า

2.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีกิจกรรมตามตัวชี้วัดน้อยที่สุด จำนวน 5 รายการประเมิน ตัวชี้วัดที่ไม่มีการดำเนินการ ได้แก่ การลดรายจ่าย การประหยัด ส่วนตัวชี้วัดที่มีการดำเนินการเพียงรายการเดียวคือ ด้านการเรียนรู้คือชุมชนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ขาดรายการชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวชี้วัดด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีการดำเนินกิจกรรมในรายการ ชุมชนปลูกต้นไม้ร่มรื่น เป็นหมู่บ้านนำอยู่ ขาดในรายการ ชุมชนใช้วัสดุคืบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ตัวชี้วัดด้านด้านเอื้ออารีต่อกัน ขาดในเรื่อง ชุมชน “รู้จักสามัคคี” มีเพียงกิจกรรมในรายการประเมิน ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา

2.2 รายการประเมินที่กลุ่มวิสาหกิจไม่ปรากฏมากที่สุดคือ รายการครัวเรือนมีการออมทรัพย์ และชุมชนปลูกต้นไม้ร่มรื่น เป็นหมู่บ้านนำอยู่ มีเพียง 4 กลุ่มเท่านั้นที่ผ่านรายการดังกล่าว

3. รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงควรประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้สู่การปฏิบัติระดับบุคคล เป็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลควรต้องรู้ เข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งในฐานะสมาชิกในครัวเรือนที่ต้องปฏิบัติตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง และในฐานะสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่จะต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ และบทบาทหน้าที่ เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีฐานะเป็นกลุ่ม/องค์กร ที่เกิดจากการรวมตัวของสมาชิก โดยกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจสำหรับบุคคลดังกล่าว ได้แก่ เรียนรู้จากเอกสารและสื่อต่างๆ เรียนรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรม/การเข้าร่วมประชุมสัมมนา/การสอบถามผู้รู้/จากตัวอย่างความสำเร็จ/จากเวทีประชาคม และจากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขยับเคลื่อนโดยกระบวนการกลุ่ม (วิสาหกิจชุมชน) โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมต่างๆ ของวิสาหกิจชุมชน โดยยึดถือหรือปฏิบัติให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสรุปดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	ข้อควรพิจารณา	แนวทางกิจกรรมที่ควรดำเนินการ
1. ความพอประมาณ	ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และ ไม่มาก เกินไป โดยไม่ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่ อยู่ในระดับพอประมาณ	1. กำหนดขนาดการผลิตสอดคล้องกับ ความสามารถในการบริหารจัดการ 2. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ 3. ใช้ทุนภายในเป็นหลัก (ทุนทางสังคมและ ทุนทรัพย์) โดยมีการสะสมทุนและไม่ก่อหนี้ จนเกินขีดความสามารถชำระหนี้ 4. มีกิจกรรม ลด ละ เลิก อบายมุขในหมู่ สมาชิก 5. การผลิตเน้นเพื่อการบริโภคหรือจำหน่าย ภายในชุมชนเป็นหลักแล้วค่อยขยายไปสู่ ระดับภูมิภาค
2. ความมีเหตุผล	การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับ ของความ พอเพียงนั้น จะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดย พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึง ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ กระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ	1. จัดทำแผนบริหารจัดการของกลุ่มจากการ วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของกลุ่ม 2. เน้นวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นหลัก 3. ผลิตผลิตภัณฑ์ ผลผลิตที่หลากหลายหรือ ระบบผลผลิตที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยน ได้

ตารางที่ 5 แสดงกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	ข้อควรพิจารณา	แนวทางกิจกรรมที่ควรดำเนินการ
3. การมีภูมิคุ้มกัน	การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 2. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างคุ้มค่าและประหยัด 3. ใช้แรงงานท้องถิ่นเป็นหลักไม่ใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน ยกเว้นในกรณีหรือขั้นตอนจำเป็น
4. เงื่อนไขความรู้	การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรม กล่าวคือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นการสืบทอดภูมิปัญญาหรือการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. เน้นกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้นำและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 5 แสดงกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	ข้อควรพิจารณา	แนวทางกิจกรรมที่ควรดำเนินการ
5. เงื่อนไขคุณธรรม	การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรม กล่าวคือ ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดสรรผลกำไรต้องก่อประโยชน์แก่สมาชิกและชุมชนอย่างเป็นธรรม 2. สร้างความเชื่อมั่นและไว้ใจต่อกัน 3. เสริมสร้างความผูกพัน เอื้ออาทร มีจิตสำนึกของการรวมกลุ่ม 4. เสริมสร้างผู้นำและสมาชิกให้มีจริยธรรม 5. ผลผลิตและกระบวนการผลิตไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรม 6. มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน 7. ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี <ul style="list-style-type: none"> - โปร่งใสตรวจสอบได้ - มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม - ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เอาเปรียบลูกค้า <p>แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ</p>

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินและปรับปรุงพัฒนา เมื่อวิสาหกิจชุมชน ได้มีการดำเนินกิจกรรมมาระยะหนึ่ง ควรมีการสรุปผลและทบทวน เพื่อประเมินว่าสิ่งที่ได้ร่วมกันดำเนินการมานั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีด้านใด ส่วนไหนผิดพลาดคลาดเคลื่อนสมควรต้องปรับปรุงแก้ไข หรือมีอะไรที่เหมาะสม ถูกต้อง สมควรคงไว้ หรือขยายผลเพิ่มขึ้น

4. ผลการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

4.1 ประชาชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาในด้านคุณลักษณะ ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตน ความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม การนำหลักปรัชญาไปใช้ในการนำหลักปรัชญาไปใช้ในการทำงาน การนำหลักปรัชญาไปใช้ในการดำเนินชีวิต การพึ่งตนเอง เป็นขั้นตอน รอบครอบ ครอบคลุม และมีคุณภาพดี พอเหมาะ พอควร สมเหตุผล พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนการนำไปประยุกต์ใช้นั้น ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาในด้านคุณลักษณะ และความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไข อยู่ในระดับน้อย ส่วนการนำหลักปรัชญาไปใช้ในการพึ่งตนเอง เป็นขั้นตอน รอบครอบ ครอบคลุม และมีคุณภาพดี พอเหมาะ พอควร สมเหตุผล พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับปานกลาง

4.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และในประเด็นย่อย ๆ คือเชื่อว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างพลังมนุษย์และพัฒนาศักยภาพ ชุมชนให้เข้มแข็งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ช่วยระดมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรต่างๆ ช่วยในการพัฒนาคน ให้พออยู่พอกิน อยู่ดี มีสุข ช่วยให้มีมนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นอื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เอารัด เอาเปรียบ แบ่งปัน มีความเมตตา ช่วยให้มีมนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทำลาย เห็นคุณค่า การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มีมนุษย์อยู่อย่างมีรากฐานทางวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติ ศิลปะเกี่ยวกับ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาของแนวเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน โดยมีเหตุผลว่า การนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกระบวนการเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวจะช่วยให้อาชีพชุมชนมีประสิทธิภาพในทุกด้าน ทั้งการลดต้นทุนการผลิต การประกันความเสี่ยงตลอดจนได้องค์

ความรู้เพื่อพัฒนาวิสาหกิจของคนให้เข้มแข็ง และสิ่งที่สำคัญนั้นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนจะส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ที่พึ่งพาตนเองได้ แสดงให้เห็นว่าการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนได้เข้าถึงประชาชนเนื่องจากหลายหน่วยงานได้ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารดังจะเห็นได้จากผลการประเมินตามตัวชี้วัดที่พบว่าแม้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่ไม่ปรากฏมากที่สุดยังมีผลการประเมินตัวบ่งชี้ด้านการเรียนรู้คือชุมชนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกนำมาใช้ในการคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้พยายามปรับตัวเพื่อช่วยเหลือตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านเงื่อนไขคุณธรรมซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ความสามัคคีของสมาชิกที่ต้องร่วมมือกัน สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์ในกรณีที่มีการกำหนดราคาสินค้าร่วมกัน โดยไม่มีสมาชิกคนใดขายต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นการที่สมาชิกมีการเรียนรู้จากเครือข่ายจะช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดเครือข่ายในการผลิต การจำหน่ายแล้วยังมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีอีกด้วย

ตามที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีผลการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ของแนวเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการประเมินตามตัวชี้วัด 6 ด้านรวม 12 รายการประเมิน พบว่า มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมตามตัวชี้วัดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านบริบททางพื้นที่และการขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งอย่างไรก็ตามก็เพียงมีบางกลุ่มเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วมีกิจกรรมตามรายการตัวชี้วัดเป็นส่วนใหญ่

จากผลการวิจัยที่สรุปรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ที่ควรดำเนินการตามขั้นตอนคือ เรียนรู้สู่การปฏิบัติระดับบุคคล ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลและปรับปรุงพัฒนา ซึ่งกระบวนการตามขั้นตอนดังกล่าวให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรเป็นอันดับแรกซึ่งถือว่าบุคคลเป็นทรัพยากรที่สำคัญการที่สมาชิกของชุมชนเป็นผู้มีการเรียนรู้มีคุณธรรมย่อมจะช่วยให้สังคมส่วนใหญ่พัฒนาไปได้ เพราะการที่บุคคลมีความรู้จะสามารถใช้เหตุผลในการเลือกปฏิบัติตนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองได้ดังที่ กรมการปกครอง (2542: 4) ได้นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาอธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทรงมุ่งเน้นให้คนไทยพึ่งพาตนเองได้ โดยช่วยเหลือตัวเองก่อนเป็นอันดับแรกสอดคล้องกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงยึดหลักการ ในการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตลอดเวลาหกทศวรรษที่ผ่านมา ที่มุ่งการพัฒนาคนเป็นอันดับแรกที่ว่า “...การพัฒนาต้องเอา “คน” เป็นตัวตั้ง และยึดหลัก “ผลประโยชน์ ของประชาชน” และ “การมีส่วนร่วมตัดสินใจของ

ประชาชน” โดยในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทุกโครงการ ทรงให้ยึดหลักประชาชนทุกคนต้องได้รับประโยชน์จากโครงการและคนส่วนใหญ่ต้องเสียสละดูแลช่วยเหลือคนส่วนน้อยยึดหลักคุ้มค้ำมากกว่าคุ้มทุนหรือ “ขาดทุนคือกำไร” คือการให้และการเสียสละอันมีผลเป็นกำไรคือ “ความอยู่ดีมีสุข” ของประชาชน และต้องให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในโครงการตั้งแต่ขั้นตอน “การทำประชาพิจารณ์” ก่อนเริ่มโครงการ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจเลือกหาทางออกของตนเอง แล้วจึงให้ผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกันต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๔๘)

นอกจากนั้นการพัฒนาบุคคลยังต้องเน้นให้มีคุณธรรมที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง การพัฒนาบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้และคุณธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐานคือ “การเคารพในศักดิ์ศรี คุณค่า สิทธิและหน้าที่ของความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน” ยึดมั่นในคุณความดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สำนึกใน “คุณธรรม” มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่โลภและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความเมตตา ความรู้ รัก สามัคคี ความรักชาติและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และมี “ความเพียร” คือ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติ ปัญญาและรอบคอบ อันจะทำให้ดำเนินวิถีชีวิตอย่างมีความสุข รู้จักประมาณตน มีเหตุผลและรอบคอบ ระมัดระวัง นำไปสู่ “สังคมแห่งศีลธรรมความดี” (ประเวศ วะสี, 2547) ดังที่ พระธรรมปิฎก (2542) กล่าวว่า การพัฒนาคนต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมและความมั่นคงของจิตใจ ด้านปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจรวมทั้งแนวคิดต่างๆ เมื่อมนุษย์ได้มีการพัฒนาตนเองแล้วเขาจะเป็นมิตรกับสัตว์โลกและชื่นชมธรรมชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติ จะมีเส้นทางเศรษฐกิจที่รู้จักประมาณ หรือความพอดี เป็นคนที่ผลิต พัฒนา และใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปในทิศทางใหม่ที่สนองต่อทำที่ธรรมชาติ ไม่มองตนเองแยกจากธรรมชาติ กล่าวโดยสรุปคือ ระบบการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องพัฒนาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันคือ มนุษย์ สังคม ธรรมชาติและเทคโนโลยี โดยการผลิตการใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาและอนุรักษ์ธรรมชาติ เกื้อกูลและไม่ทำลายธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ดังนั้นบุคคลควรต้องรู้ เข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งในฐานะสมาชิกในครัวเรือนที่ต้องปฏิบัติตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง และในฐานะสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่จะต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ และบทบาทหน้าที่ เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีฐานะเป็นกลุ่ม/องค์กร ที่เกิดจากการรวมตัวของสมาชิก โดยกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจสำหรับบุคคลดังกล่าว ได้แก่ เรียนรู้จากเอกสารและสื่อต่างๆ เรียนรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรม/การเข้าร่วมประชุมสัมมนา/การสอบถามผู้รู้/ จากตัวอย่างความสำเร็จจากเวทีประชาคม และจากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นต้น ดังนั้น การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจึงจำเป็นต้องเริ่มที่บุคคลเป็นอันดับแรก

เป็นที่ทราบกันดีว่าระดับการผลิตตามแนวการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนนั้นประกอบด้วย 3 ระดับคือระดับพื้นฐาน ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการเพื่อให้เกิดผลผลิตหรือการบริการที่จะนำไปใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค มุ่งเน้นลดรายจ่าย การประหยัดและออม เพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่าง พออยู่พอกิน ทั้งระดับครัวเรือน ชุมชนและระหว่างชุมชน ระดับต่อมาคือระดับพัฒนา ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบการเพื่อให้เกิดผลผลิตหรือการให้บริการเพื่อการลดรายจ่ายและมีส่วนเหลือสามารถนำไปแบ่งปัน แลกเปลี่ยนหรือ จำหน่ายให้เกิดรายได้เพิ่มหรือมีทุนเพิ่มใน การประกอบการ อันนำไปสู่การอยู่ดีกินดีของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน และระดับก้าวหน้า ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบการทั้งภาคการผลิตและบริการมุ่งการเพิ่มรายได้ไปสู่การขยายการลงทุน ลดการนำเข้า เพื่อการส่งออกของผลิตภัณฑ์ขยายกิจการ ขณะเดียวกันก็สามารถจัดสรรผลกำไร เพื่อสวัสดิการของชุมชนหรือเพื่อกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ สร้างความมั่งมีศรีสุข ของครัวเรือน ชุมชน ขยายไปถึงระหว่างชุมชนและนำไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป ซึ่งเมื่อพิจารณา รูปแบบของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันที่รูปแบบของเศรษฐกิจพอเพียงมีสองระดับคือเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เป็น การมุ่งให้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพเพียงเพื่อให้เกิดผลผลิตที่สนองต่อความต้องการพื้นฐานของครอบครัวสำหรับการกินการใช้ของตนเอง ซึ่งจะเป็น การลดรายจ่ายในครอบครัวและระดับชุมชน เมื่อมีส่วนเหลือก็แบ่งปันแลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายให้มีรายได้ อันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว จนสามารถพึ่งตนเองได้ และเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่จะใช้ประโยชน์ใน การสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีหรือร่วมมือกัน พัฒนาคตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อันจะทำให้ประเทศซึ่งเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กรและธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียง ที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีความจำเป็นต้องเริ่มจากระดับบุคคลนั้น สอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจพอเพียง” กับ “เศรษฐกิจการค้า” ซึ่งเป็นแนวพระราชดำรัสที่สำคัญมาก ผดุง ขาวสาอาง (2543 : 123) ได้สรุปให้เห็นถึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงที่ต้องเริ่มในระดับชุมชนว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึง เศรษฐกิจที่ชุมชนต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด สามารถทำการผลิตเพื่อดำรงชีพตามอัตภาพ โดยสามารถจะมีปัจจัยสี่ตามอัตภาพ ซึ่งเพื่อให้เป็นตามแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (online ที่ <http://library.dip.go.th/multim5/edoc/14014.doc>) ที่ได้สร้างหลักสูตรในการฝึกอบรมเพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ เชื่อมันศรัทธาในตนเอง อันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชุมชน

จากความสำเร็จของระดับการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนและระดับของเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นได้ว่า การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องอาศัย การรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง เกิดการรวมกลุ่ม มีเครือข่ายที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ฟังตนเองได้ตามเป้าหมายการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมธ ตันติเวชกุล (2543) ได้กล่าวว่า สังคมที่ฟังตนเอง ได้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ 1) ด้านจิตใจที่สมาชิกในสังคมทำให้ตนเป็นที่ฟังตนเองมีจิตสำนึกที่ศิวิไลซ์ 2) ด้านสังคม ชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงเป็นอิสระตั้งอยู่บนฐานของความเมตตาธรรม 3) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้อย่างฉลาดทุกทางเพิ่มมูลค่าและยึดหลักความยั่งยืน 4) ด้านเทคโนโลยีเลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของประเทศและควรพัฒนาจากภูมิปัญญาของเรา 5) ด้านเศรษฐกิจมุ่งลดรายจ่ายยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้ หลีกเลี่ยงการก่อหนี้โดยไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่า และพยายามลดความเสี่ยงด้านต่างๆ

การใช้กลุ่มเป็นตัวขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน โดยบูรณาการกิจกรรมให้กลุ่มมีบทบาทให้มากที่สุด เมื่อการรวมกลุ่มเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนก็จะก้าวสู่เป้าหมายได้ไม่ยากนัก

การประเมินผล สรุปผลและทบทวนการดำเนินงานที่ปฏิบัติเป็นกิจกรรมสำคัญที่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจึงถือเป็นขั้นตอนสำคัญ ทั้งนี้เพื่อประเมินว่าสิ่งที่ได้ร่วมกันดำเนินการมานั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีด้านใด ส่วนไหนผิดพลาดคลาดเคลื่อนสมควรต้องปรับปรุงแก้ไข หรือมีอะไรที่เหมาะสมถูกต้อง สมควรคงไว้ หรือขยายผลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ได้นำตัวชี้วัดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประเมินจะช่วยให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาได้ตรงตามเป้าหมายของการขับเคลื่อนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว สอดคล้องกับกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมี 4 กลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมแนวคิดและการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการทุนชุมชน กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการตลาด โดยเฉพาะในกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมแนวคิดและการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง นั้นมุ่งเน้นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนโดยมุ่งที่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คริวเรือนยากจน ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในชุมชน ได้รับความรู้ เข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความตระหนักและนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยมีกิจกรรม สำคัญคือ 1) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย 2) การฝึกอบรมสัมมนา

3) การสร้างวิทยากรท้องถิ่น 4) คัดเลือกผู้นำองค์กรเป็นแกนนำในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 5) การส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แผนชุมชน 6) การสร้างเครือข่ายแนวร่วมเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาในด้านคุณลักษณะ ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตน ความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม การนำหลักปรัชญาไปใช้ในการนำหลักปรัชญาไปใช้ในการทำงาน การนำหลักปรัชญาไปใช้ในการดำเนินชีวิต การพึ่งตนเอง เป็นขั้นตอน รอบครอบ ระมัดระวัง และมีความพอดี พอเหมาะ พอควร สมเหตุผลพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนการนำไปประยุกต์ใช้นั้น ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาในด้านคุณลักษณะ และความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไข อยู่ในระดับน้อย ส่วนการนำหลักปรัชญาไปใช้การพึ่งตนเอง เป็นขั้นตอน รอบครอบ ระมัดระวัง และมีความพอดี พอเหมาะ พอควร สมเหตุผล พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนำแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาชุมชนนั้นยังมีเวลาในการดำเนินงาน ไม่มากเท่าที่ควร ประชาชนเพียงเริ่มเรียนรู้ และเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง การนำไปใช้จึงยังไม่มากเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

1.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนเพื่อนำไปใช้ได้ นั้นควรมีกระบวนการที่หลากหลายและสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมให้นำไปใช้ได้ หากมี การให้ข้อมูลเพียงความรู้เพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่สามารถส่งผลถึงการนำไปใช้ได้

1.2 ควรมีการประเมินผลตามตัวบ่งชี้เศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนแล้วจัดกิจกรรมสะท้อนผลให้แก่กลุ่มวิสาหกิจได้ทราบผลการประเมินของตนเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงต่อไป

1.3 ชุมชนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามัคคี และสร้างความเข้าใจ และให้เห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์ต่อกันเพราะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการประเมินผลความสำเร็จของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ควรมีการทดลองนำรูปแบบการดำเนินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียงเพื่อนำเสนอผลที่เป็นรูปธรรม